

Optelsommen

L. Polman*

In augustus herdachten we het tweejarig jubileum van de Nederlandse opbouwmissie in Uruzgan. Vele interviews met verantwoordelijke regeringsleden omkransden het moment. In de Tros Nieuwsshow op radio 1 werd aan Defensie minister Van Middelkoop gevraagd hoeveel burgerslachtoffers sinds de komst van de Nederlanders in Uruzgan betreurd moeten worden. Weet ik niet, zei de minister. 'Burgerdoden tellen is geen prioriteit, want onze mannen en vrouwen in Uruzgan hebben het te druk met opbouwen.' Kijk naar Tarin Kowt, hield hij zijn interviewers voor. Tarin Kowt heeft voor het eerst in haar bestaan elektriciteit. 's Avonds kun je daar nu een 'skyline' van lichtjes zien. De minister schetste het beeld met zoveel verve, dat je Manhattan erbij op je netvlies kreeg.

Net zomin als hijzelf, ligt de Nederlandse bevolking wakker van Afgaanse burgerdoden, meende de minister te weten. 'Nederlanders vinden het veel belangrijker dat er zo weinig mogelijk Nederlandse militairen omkomen.' In het parlement gaan de handjes ook al niet op elkaar voor het tellen van burgerdoden. Moties erover halen steeds geen meerderheid. Teruggaan naar een locatie waar gevochten is, om zo'n telling te verrichten, is te gevaarlijk, vertolkte parlementariër Van Baalen (VVD) de gevoelens in de Kamer. 'We gaan niet rondwandelen om te onderzoeken wat is gebeurd, daar hebben we ook niet genoeg mensen voor,' zei hij beslist.

Als er geteld moet worden, moeten journalisten dat maar doen, vond minister Verhagen van Buitenlandse Zaken in weer een ander vraaggesprek. Maar journalisten durven de poort van Kamp Holland niet uit, of zien de voordelen van de NAVO-bommen eerder dan de nadelen. Een wildenthousiast bericht in dagblad *Spits* van 15 augustus zet aan het denken. Een 'Taliban-kopstuk' was bij een NAVO-bombardement om het leven gekomen. 'De ISAF maakte het heugelijke nieuws vandaag bekend', schreef de krant. En het nieuws wás zo heugelijk omdat de

gebombardeerde mullah zelfmoordaanslagen in Uruzgan coördineerde 'met zijn zieke brein'. Met elke dag ruim anderhalf miljoen lezers, wist Nederland dankzij *Spits* weer even waar de bommen goed voor zijn.

Niet alleen Nederland telt de burgerslachtoffers niet. Geen van de NAVO-bondgenoten vindt het een prioriteit. Het Britse ministerie van Defensie zegt dat 'vanwege de complexiteit van de situatie er door de Britse troepen in Afghanistan geen aantal of schatting van burgerdoden wordt bijgehouden'. Woordvoerders van de Amerikaanse en Australische ministeries van Defensie zeggen precies hetzelfde.

De Afghanen zelf echter vinden het aantal burgerslachtoffers uiteraard wél belangrijk. De doden zijn hun geliefden, hun kinderen, ouders en burens. Op een dorre lap grond aan de westelijke rand van hoofdstad Kabul groeit deze dagen een nieuw vluchtelingenkamp voor mensen die huis en haard in zuid-Afghanistan ontvluchtten voor de NAVO-bombardementen. Ze komen met velen tegelijk, elke dag nieuwe families, en zijn een teken dat de oorlog zich verbreedt en verdiept. Een jaar geleden vluchtten ze van hun dorpen in het zuidelijke Helmand naar de stad Kandahar, en nu van Kandahar naar Kabul. 'Als het daar veilig zou zijn, waarom komen we dan hier?' was de wedervraag van een nieuw aangekomene in het kamp aan een journalist van *The New York Times*. De VN registreerde bij de kamping al ruim 3000 mensen uit 450 zuid-Afgaanse families en schat dat er nog 10.000-15.000 rondzwerven tussen Uruzgan en Kandahar, klem tussen de bommen van de NAVO en de granaatwerpers van de Taliban. 'Je kunt geen wraak nemen op een vliegtuig,' zei een man die zijn vader en een dochter verloor door een NAVO-bom. 'Maar ik vergeef het de buitenlanders nooit.'

We turven verheugd het aantal elektrische lichtjes in Tarin Kowt, maar vinden het aantal burgerslachtoffers geen prioriteit. Of dat de efficiëntste weg naar de harten en geesten van de Afghanen is, zal de tijd leren. ■

* Mw. L. Polman is freelance journalist en auteur van 'k Zag twee beren. De achterkant van de VN-vredesmissies.